

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В БАНКУ

Коротун Юрій Вікторович

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри банківської справи Євченко Наталія Григорівна

Державний вищий навчальний заклад «Українська академія
банківської справи Національного банку України»

Зниження рентабельності банківських операцій, погіршення якості активів, посилення конкуренції та суттєві зміни в умовах діяльності банків викликають необхідність використання управлінських технологій у сфері оптимізації ресурсної бази комерційних банків.

Система трансфертного ціноутворення банку – це система внутрішнього перерозподілу ресурсів між центрами відповідальності банку, яка дозволяє управляти ефективністю банківської діяльності [1]. Система трансфертного ціноутворення забезпечує взаємозв'язок доходів та витрат окремих центрів відповідальності банку [3].

Основними цілями впровадження системи трансфертного ціноутворення є оцінка ефективності функціонування центрів відповідальності та управління ризиками банку [2].

Основні завдання трансфертного ціноутворення в банку [1]:

- визначення вартості ресурсів для центрів відповідальності банку;
- оптимізація структури джерел фінансування активних операцій і вартості ресурсів;
- здійснення ефективного контролю за фінансовими потоками банку;
- розрахунок і оцінка ефективності діяльності центрів відповідальності банку виходячи із фактичної вартості ресурсів;
- порівняння прибутковості центрів відповідальності банку.

Правління банку є основним суб'єктом стратегічного управління системою трансфертного ціноутворення. Воно визначає цілі його впровадження, використовує отримані дані щодо трансфертного результату центрів відповідальності для прийняття управлінських рішень, зокрема в аспекті управління банківськими ризиками. У деяких банках зазначені вище повноваження правління реалізуються через комітет з управління активами та пасивами (КУАП) [2].

Поточне управління системою трансфертного ціноутворення здійснює казначейство банку. Даний підрозділ бере на себе функцію хеджування (за допомогою операцій на відкритому ринку) процентного та валютного ризиків, а також ризику ліквідності. У казначействі концентрується інформація про стан зовнішніх фінансових ринків та внутрішню вартість і ефективність використання банківських ресурсів. Воно разом з фінансово-аналітичною службою банку та підрозділом ризик-менеджменту забезпечує безперебійну роботу банку на засадах ринкового перерозподілу внутрішніх ресурсів [2].

Об'єктом трансфертного ціноутворення є ресурси банку у вигляді зобов'язань (кредитні та депозитні продукти, а також позабалансові фінансові інструменти).

Система трансфертного ціноутворення банку може формуватися як система орієнтована на ринок або як система орієнтована на внутрішні витрати банку. Очевидно, що перший підхід має ряд переваг, зокрема – можливість оптимізації результативності діяльності окремих центрів відповідальності банку, об'єктивна оцінка результатів діяльності центрів відповідальності та їх конкурентної позиції на ринку банківських послуг регіону. Разом з тим, такий підхід можна застосовувати тільки за умови наявності активного ринку певних банківських продуктів чи послуг.

Система, що орієнтована на внутрішні витрати, не має обмежень щодо застосування, проте вона дає оцінку результатів діяльності окремих центрів відповідальності банку тільки щодо

інших підрозділів банку, не стимулює зменшення витрат і є неспроможною надати об'єктивну оцінку ефективності роботи центру відповідальності [3].

Отже, трансфертне ціноутворення є важливим засобом управління структурними ризиками банку, а також інструментом об'єктивної оцінки результатів діяльності центрів відповідальності банку. Водночас трансфертне ціноутворення ще й досі не є остаточно вивченим і цілком формалізованим процесом.

Література

1. Ларікова, Т. В. Методика трансфертного ціноутворення в банку [Текст] / Т. В. Ларікова // Фінанси, облік і аудит. – 2008. – № 12. – С. 276–286.
2. Савченко, Т. Г. Трансфертне ціноутворення в системі ризик-менеджменту банку [Текст] / Т. Г. Савченко, І. В. Белова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2008. – № 24. – С. 84-91.
3. Хараман, В. С. Методичні аспекти трансфертного ціноутворення в банківських установах України [Текст] / В. С. Хараман // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2010. – № 1. – С. 35-42.

Коротун Ю. Дослідження елементів системи трансфертного ціноутворення в банку [Текст] / Ю. Коротун // Творчий пошук молоді – курс на ефективність : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (19 лютого 2013 р.) / Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут. – Хмельницький, 2013. – С. 212-214.